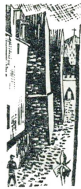

tortosa

terra de germanor

LERCACAVONIA, l'estat o territori llercavònic que es centra en aquest sector de l'Ebre i, segons sembla, més tard en el mateix sol de Tortosa, en el pas dels anys ha estat un motiu estimat i conreat pels nostres escriptors del Romanticisme i de la Renaixença, amb fortes i intocables opinions que han perviscut fins a l'actualitat.

Aquestes opinions seran o no seran científicament vàlides; en l'autoinflament ens seguirem gloriant d'una Tortosa clau de regió i motiu del desenvolupament ibèric a través de la ruta fluvial de l'Ebre; es recordarà amb orgull que fou cap de la Tarifa de Tortosa tot i comprènent el mateix territori llercavònic; repetirem que fou lloada per destacats escriptors àrabs i honorada amb la naixença de fills universalment il·lustres, des d'Abu Bakr al-Turtusi fins al grup jueu de geògrafs, filòsofs i lingüistes. Tot ho podem concloure amb aquella frase tan feliç: «Tortosa, quanta fuit».

Aquesta frase, però, vol concretar altres fets. Inicia la seva validesa d'ençà del moment en el qual han desaparegut les restes ibèriques i musulmanes, allavors quan pobla la terra tortosina una altra gent d'origen romàno-gòtic o latino-germànica, que crea unes noves estructures polítiques que culminen amb el «Llibre de les Costums Scrites de la Ciutat de Tortosa» amb el qual, el nostre poble, lligant-ho tot a la Constitució de Catalunya, té normes de vida i de regiment que han perdurat fins a fa ben poc i que en part subsisteixen encara.

«Tortosa, quanta fuit» és una frase d'accontentament i ensenys molt bona, però tan sols és una expressió d'arrels romàntiques i de superficial abast.

La gran lliçó de la història de Tortosa —la qual història no es pot escriure encara fins que la investigació hagi fet el seu camí— no radica en els fets d'armes, ni en els seus grans homes, ni en les seves obres d'art i creacions, i adhós gosariem dir que tampoc no radica en les seves institucions modeliques; tot això són conseqüències i fruit d'altres realitats. La gran lliçó de la nostra història radica en l'evolució social, en el progrés de la política a nivell de ciutat lliure, de ciutat-estat. Aquest concepte polític-social és el més humà i assenyalat que mai no podrà trobar la civilització, perquè també és amador dels drets de l'home, vetlla pel seu benestar i la seva acció està enfocada a l'individu i a la col·lectivitat humana que l'ha creat, però no mai al macro-estat que deshumanitza i anorrea, que tot ho posa al servei del poder, aduic o l'home.

La lliçó de Tortosa, dels ciutadans, s'escriu i es conrea, es perfecciona i es completa a través de cinc-cents anys de lluita social, parlamentària o pactista, i talment romangué dins d'un món que condicionava la norma del Renaixement, amb l'absolutisme monàrquic i la formació dels grans blocs nacionals. L'esperit de conquesta i els ideals imperialistes acabaren pesant sobre uns ciutadans cansats i, tot just quan s'aconsegueix el més alt cim de la democràcia i de la llibertat com a ciutat-estat, la guerra i l'ocupació enfonssen idearis, costums, lleis i pàtria.

La lliçó restà a través de llargs i grisos temps, d'èpoques senceres i, llavors, quan hom havia perdut el sentit d'ésser ciutadà de Tortosa durant el Romanticisme i, sobretot, durant la Renaixença es reviscolà l'esperit dels tortosins en un procés de retrobament que, entre silencis i conjectures desfavorables, encara no s'ha acabat de completar, i ha estat ara quan els tortosins de la ciutat de Tortosa, d'esquena als tortosins de les comarques del seu territori i un cop d'haver passat pel poder local més i més equips de caire oligarquí, han redescobert el Baix Ebre, el Montsià, la Ribera d'Ebre, la Terra Alta... i se'n tornen a adonar que també tota aquesta gent és tortosina, que es veuen agermanats per una mateixa història, per uns mateixos interessos econòmics i socials, per unes mateixes sotregades polítiques, per una mateixa filosofia, i que, mentre Tortosa havia passat temps de decadència i d'endormiscament, d'ostracisme anorreador, les comarques seves que formaven el territori que també ha portat sempre el nom de Tortosa, seguien essent «catalanes i valencianes, perquè eren tortosines», com sempre, i molt sovint amb unes visions més clares que les tingudes a la ciutat.

Potser que no caldria dir que plantejem el problema de la represa de consciència, el qual és el més elemental per a la ciutat. Cal que la urbs es responsabilitzi com a cap d'un ample territori natural i històric, la gent del qual, salvant excepcions sobrades de raó, vol i necessita tornar a confiar i a reconèixer la capitalitat perquè se n'adoni de la repercussió que tindrà la formació del bloc històric que abarca des de l'Ametlla al riu de la Sana i a la ratlla d'Aragó. A mes a mes, hi ha una qüestió de caire espiritual o moral: Tortosa territorial no és terra de «frontera», sinó d'unió pancatalànica entre València i el Principat de Catalunya al qual pertany.

Encara no fa un any, en les Festes Populàres de Cultura, els ciutadans es sorprenien davant de la publicació d'un mapa que ens centrava geogràficament en un gran país en el qual, de dalt a baix, es pensa igual, es parla igual i hi ha un esperit que ens mena a uns idèntics objectius tradicionals. Avui ens hi reafirmem i cridem a tots els tortosins, amb un clam d'esperança, perquè tornem a lligar tot allò que desferma la política passada, perquè tornem a pensar que —ens agradi o no— tan tortosins són a Alcanar com a l'Ametlla i com a la ciutat de Tortosa, perquè el concepte de ciutat mai no el podem fer barallar amb el de territori.

Mirem endavant i rectifiquem els errors passats, les tristes glòries que tan sols nosaltres ens hem contat per enganyar-nos i fer callar la consciència col·lectiva. Demanem sinceritat, perquè la Tortosa d'avui és com la d'ahir i com la de sempre, malgrat de les circumstàncies polítiques i els interessos dels aprofitats o els alienats.

Parlar de la nostra història, de les nostres institucions, dels homes de la nostra terra, de les seves realitzacions i dels seus ideals multiseulars —és parlar de catalanisme— com diuen els antitortosins emmascarats —, puix que tan sols és parlar de la verdadera Tortosa, oberta i no corruptuda pels idearis polítics engendrats en el si del Renaixement o per les tivantors estèrils de dreta i esquerra.

Els tortosins, siguin del municipi que siguin, hem de predicar i laborar per la revolució més gran, política i social, a la que un poble pot aspirar: germanor i col·laboració entre els homes de la nostra terra, pont i unió entre els pobles catalans.